

se'n feia una pasta que el mossèn col·locava normalment al costat dret de la porta forana de les cases. Però aquesta pasta, que quedava enganxada a la paret, es menjava la pedra, i encara avui es pot veure el desgast al costat de moltes portes. La finalitat d'aquest ritual era espantar els mals esperits, però a canvi, el mossèn havia de rebre una quantitat concreta d'ous o altres productes, segons la casa. Ara ja deu fer més de quaranta anys que això no es fa..."

PEPA DE CAN MARCÓ (pagesa i mestressa de casa, Palol d'Onyar)

"Pastar i fer la bugada era la mala setmana de les dones, deia la meva sogra, i és ben cert. Al Castell cremaven una llenya que feia cendra blanca, i jo l'anava a buscar allà. Llavors, apilàvem la roba dins un cossi i, a sobra d'aquesta, un parrac gros cobert de la cendra. I, sense treure el perol del foc, anàvem posant aigua calenta sobre la roba sense parar."

CONXITA DE CAN VINYOLAS (mestressa de casa, Sant Mateu de Montnegre)

"Abans la gent vivia a les muntanyes, però quan van començar a marxar, també es van anar perdent els costums. Però quan encara hi havia vida a Sant Mateu, els enterraments se celebraven de manera molt diferent que els d'ara. Quan hi havia un difunt, es feia l'enterro i la missa, segons si la família ho volia així o no. Però era al cap d'una dies que es feien els funerals: es convidaven els amics i la família més íntima del mort i, segons el que es pagava, es tenien més capellans o menys per conduir la celebració. El màxim eren quatre capellans, que venien del Castellar, de Santa Pellaia, de Llambilles i de Quart, a més del de Sant Mateu. Però cal dir que aquells que decidien no fer els funerals, es podien trobar que quan es volia casar o batejar algú de la casa, el capellà s'hi negués perquè hi havia els funerals pendants."

PERE I FELICITES DE CAN TORRENT (Quart)

"Abans, a Quart, hi havia moltes botigues però no tenien tant d'assortit com ara. Prop del lloc on hi ha Cal Niño, hi havia Can Jordi, que era una botiga de comestibles. Tenien un magatzem i un matadero perquè cada setmana mataben set o vuit porcs i en feien botifarres. A l'altra banda de carrer, on avui hi ha la fàbrica d'en Planagumà, hi havia la bodega on tenien el vi. També hi havia Cal Sastre, que tenien botiga de comestibles, barberia, carteria i feien menjars. Fins i tot portaven les cartes fins a Sant Mateu, a peu, i cobraven uns 15 cèntims pel servei. A Cala Carmelita també havien tingut hostel, però quan va començar la guerra, només va ser botiga de queviures. De bars, també n'hi havia uns quants: Can Borràs, Can Falet, el Centro de Dalt, que en deien la Unió Republicana i era pels treballadors del poble, i el

de Baix, que era pels rics. Era molt bo perquè entre ells dos es feien la competència, hi havia com una gelosia."

PITU RIBAS (La Creueta)

"La festa dels Reis era molt esperada per tots els nens de la Creueta, i ho celebràvem amb el tren de Sant Feliu de Guíxols. Anàvem a esperar el tren que venia de Girona a les sis i deu, tots amb els nostres fanals. I llavors, hi havia gent que des de dintre els vagons ens tirava caramels. I un cop el tren havia marxat, anàvem tots en una comitiva fins a una casa que en diuen Can Mascort. I allà, amb el fanal, ens passejàvem per una habitació on havíem de trobar els caramels que ens hi havien amagat. Després, anàvem a dormir i a esperar que els reis ens portessin alguna cosa. I quan es feia de dia, tots sortíem al carrer amb allò que ens havien deixat. Hi havia una companyonia que actualment no hi és."

QUIMET DE CAN BONADONA (ceramista, Quart)

"Alguna vegada ho he contat i els terrissers a Quart se n'anaven cap a vint entre uns i altres. Hi havia els de terrissa vermella, que feien olles i cassoles. Perquè abans, per cuinar, tot el que es feia servir era de terrissa. I els terrissers negres feien càntirs per dur l'aigua al camp, cossis per salar bitxos i taüs, que eren uns rajols pels flequers. Però de terrissers, no se'n feia cap de ric: es feien un jornal com aquell que anés a treballar a la fàbrica. Però ara, gairebé tots ja han desaparegut: només queden els de Can Marcó, els de Can Mestres i nosaltres."

MARIA I JOSEP AYMERICH (mestressa de casa i peó caminer, Quart)

"Jo, de jove, era peó caminer. Vaig començar quan tenia uns trenta-vuit anys i me n'encarregava de mantenir els camins des de Can Quintana fins a prop de Sant Mateu. Ara totes les carreteres estan asfaltades, però abans, quan plovia, tots els recs dels camins quedaven plens de terra i jo els havia d'arreglar. Pertanyia ala Brigada de la Diputació, i a Quart érem dos que ens repartíem la feina. Treballàvem durant tot l'any, hivern i estiu, però quan es feia fosc ja tornava cap a casa. Vaig ser peó caminer durant vint-i-sis o vint-i-set anys."

Totes aquestes experiències, i d'altres, es recolliran en un llibre que parlarà en la seva essència sobre la història del municipi de Quart. Això sí, aquesta història no serà explicada per estudiosos ni per textos indesxifrables, sinó pels mateixos protagonistes que l'han viscuda. Aquest reportatge serà, doncs, indispensable per conèixer els últims repunts d'aquest teixit que conforma el nostre passat. Hem de saber els fets que han trepitjat les nostres terres.